

Asia: VN/24131/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleishuomiot hallituksen esityksestä?

Monimutkainen käytäntö, joka sisältää useita riskikohtia. Vaatii yksinkertaistamista ja selkeämpää vastuiden määrittelyä eri viranomaisten vastuiden ja toimivallan suhteen (esim. rajatarkastukset, rajalla pysäyttäminen, asiakirjojen tarkastaminen). Ei ole tällaisena toteuttamiskelpoinen Länsirajalla Tornion tai Ylitornion rajanylityspaikoilla.

Lakiluonnoksen aikarajojen valvonta on mahdotonta. Kolmen tai kolmen-kuuden tai yli 6 vuorokauden maassaolon säädökset testausvaatimusten osalta eroavat. Valvonta on mahdotonta.

Mahdollistavatko toimenpiteet riittävästi ulkomaan matkailijoiden saapumisen Suomeen?

Ehdotukset tekevät viranomaistoiminnan mahdottomaksi toteuttaa käytännössä. Sisärajavaalvonnan poistaminen voi aiheuttaa sen, että tarkastuksiin rajalla osallistuu vain tartuntatautiviranomainen ilman lakiin kirjattua tarkkaa määrittelyä velvoittavasta virka-avusta muilta viranomaisilta.

Tornio on Suomen vilkkain maarajan ylityspiste. Rajanylityspisteellä kulkee 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Rajayhteisön ja työmatkaliikenteen joukosta matkailijoiden seulominen ei ole mahdollista ilman sisärajavaalvontaa. Tartuntatautiviranomaisille tämä on mahdoton tehtävä.

Ovatko toimenpiteet riittäviä matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi?

Ei! Kerran sairastettu tauti ei takaa etteikö tauti voisi uusia. On mahdotonta tarkistaa kirjavaa joukkoa erilaisia todistuksia rajalla. Todistusten väärentäminen tullee lisääntymään (testi- ja rokotustodistukset). Näiden oikeanperäisyyden tarkistaminen on käytännössä mahdotonta.

Lähtömaan testitulosten osittainen epäluotettavuus on jo nyt havaittu Suomeen tulevien kansainvälisten urheilijoiden osalta. Lähtökohdaltaan negatiivisiksi testatussa urheilujoukkueessa

jopa 10% on ollut positiivisia. Oireettomien testaus sisältää aina riskin taudin myöhemmästä ilmaantumisesta, riippumatta testien lukumäärästä.

Ovatko ehdotetut toimenpiteet välttämättömiä tartuntataudin leviämisen estämiseksi Suomessa ja terveysturvallisuuden lisäämiseksi matkailualalla?

On välttämätöntä huomioida matkailun terveysturvallisuus. Nyt ehdotettu järjestelmä on sekava, monimutkainen ja mahdotonta toteuttaa.

Miltä toimenpide-ehdotukset vaikuttavat Suomen terveydenhuollon kapasiteetin riittävyyden näkökulmasta?

Länsi-Pohjassa ei ole terveydenhuollon kapasiteettia toteuttamaan lakiluonnoksen perusteluosan vaatimuksia. Perusteluosan mukaan "sitoo se matkustajamäärästä riippumatta kullekin rajapisteelle vähintään yhden virkalääkäriin rajapisteen aukioloajaksi". Kunnat ovat Länsi-Pohjassa tehneet 2018 laajoja ulkoistuksia. Virkalääkäreitä on Torniossa 1. Muut lääkärit toimivat ulkoistetussa palveluntuotannossa yksityisen palveluntuottajan palveluksessa. Tilanne on sama Kemin ja Keminmaan kuntien osalta. Kemi-Tornion lentokenttä sijaitsee näiden kuntien alueella. Myöskään Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirissä ei ole virkavastuisia lääkäreitä kuin 2, mikäli psykiatreja ja ensihoitoa ei huomioida. Muiden työntekijäryhmien osalta tilanne on kunnissa hyvin samankaltainen.

Länsi-Pohjan alueen tartuntatautilääkärit ovat käsitelleet lakiluonnosta kokouksessaan. 19.11.2020 Sen toteuttamista pidetään alueella mahdottomana nykyresursseilla eikä saatavilla ole lisäresursseja. Kaikki nykyinen resurssi kuluu tällä hetkellä epidemian hallintaan ja tartunnan jäljitykseen. Lakiluonnoksen sisältämä esitys karanteenien purkamisesta toisen negatiivisen testin jälkeen lisää jo nyt runsasta byrokratiaa, joka vie runsaasti voimavaroja yleisvaarallisen tartuntataudin varsinaisesta torjuntatyöstä. Myös monimutkainen tapa karanteeniin asettamisen ja purkamisen osalta herätti voimakasta kritiikkiä, moninkertaisten kirjaamisvaatimusten osalta.

Työntekijäresursseja ei myöskään ole saatavilla esitetyn toimintamallin mukaiseen toimintaan, joten se on Länsi-Pohjan alueen kannalta toteuttamiskelvoton.

Onko esityksessä määritelty tarkoituksenmukaisesti ja perustellusti ne henkilöryhmät, joihin väliaikaisia säännöksiä ei sovellettaisi?

Rajayhteisöt ovat esityksessä vailla määritelmää. Nykyinen käytäntö rajakuntien määrittelystä tulee kirjata.

Taskila Jyri
Länsi-Pohjan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä - Tartuntataudit